

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Ujstalyozas

712.21



Szerző: V.B.
 Cím: Attila parkja
 Forrás: Budai Napló
 Rsp. (Hely) 1919. 3. 1 (Idő) XVI. evf. 614 sz. (Köt. v. füz.) (Oldal)

Hely Schmidt kastély parkja
 Idő "1919"
 Személy

Attila parkja.

400 holdas nemzeti park. — Páratlan muzeum. — Attila palotájáért 20 milliót ajánlók Budának.

Két jelentéktelen hír: — hogy újabb területet csatolt 80 holdas területéhez a kiscelli kolostor tulajdonosa, — és hogy a kolostort az ott elhelyezett butor — muzeummal együtt a III. kerületi szociáldemokrata párt rekviráltatni óhajtja, — kivitt a kiscelli hegyen épült öreg kolostorba, Schmidt Miksa butorgyáros meghívására.

Nem sokat vártam a látogatástól. Egy idegen butorgyáros, aki olcsón 30,000 forintért megvásárolta a volt nádügyi kincstártól ezt a telepet és ott butorraktárt létesített, — nem nagyon rokonszenves témák. Lassan lépkedtünk föl a hegyre, kerülve a sarat. Schmidt Miksa magas erőteljes alak, borotvált sima arccal, ami elítélkolja a kort. Csodálatosan egyszerű modorban mondotta el, hogy Alpar Ignác műépítész figyelmeztette őt erre a romlásnak induló kolostorra és gyönyörű környékére. Régi terve volt az édes atyja által megkezdett s általa folytatott művelődés történeti gyűjteménye számára állandó helyet építeni s ez alkalmasnak látszott. Megegyezett a katonai kincstárral azon az alapon, hogy itt muzeumot létesít, s látszólag olcsón vette meg, de mi-

előtt beköltözött volna, tízezer szekér földet, évszázados piszkot kellett elhordatnia, hogy a ház restaurálásához foghasson, ami 980,000 koronába került.

Az egyszerűen kiejtett számok imponálni kezdtek és mindjobban lekötötték figyelmemet a továbbiak, ahogy folytatta:

Véletlenül akkor bontották le Bécsben a Reichskriegsministeriumot és a Lichtenstein palotát és ő megszerezte ez épületek faragott köveit, kapuzatokat, frizeket és egy tehervonat 56 kocsiával hozta azokat Budára. De igyekezett megszerezni minden lebontott régi épület szép köveit.

Lassan fölértünk a dombra. Jobbról a fővárosnak van egy nagy rétje a Margit kórház mögött, elkerítve, s annak felső peremén ciklopsfal építése látszik.

Ez lesz a szerpentin út, mely a muzeumhoz és tovább a parkba vezet. A saját költségén épített, mert a Kiscelli-utcának ez a hegyre vivő része lépcsőzetesen épül ki. A szerpentin út maga egy negyed millióval többbe kerül. A kolostoron

és a Buda felé eső oldalon mintegy 80 holdnyi terület van parkirozás alatt, eddig 27 ezer fát ültetett ki benne, amiből e télen ötezer darabot vágott ki a nép.

Ezért kellett körül keríteni. Ez a terület határos a város 300 holdas területével, mely Táborhegyen Mátyás hegyen, Vérhalmon, Csatárkán és hármás Határhegyen van. Ezt a területet gondos szeretettel parkirozza évek óta Guckler Károly erdőtanácsos s a világ egyik legszébb parkja lesz ezzel a 80 holddal.

Attila parknak keresztelnék el, mert bizonyítani tudja, hogy itt állott Attila egyik fapalotája, amelynek még a nyomai is megvannak. Schmidt Miksa teljes életében kulturálistóriával foglalkozott nagy tudással és szenvedéllyel fokozott szeretettel. Örökölte a bécsi és budapesti butorgyárat s ez ad neki módot e passziója kielégítésére. Kis igényű ember és minden jövedelmét a muzeumra és a parkra költi. Megszerette a magyarságot, úgy járt mint az új földesur s életcélja, hogy Budapestnek olyan alkotást hagyjon örökül, amely páratlan az egész világon.

Szemei ilyenkor fölragyognak és a szava melegebbé válik.

Jártak itt, most angol, francia, amerikai és olasz tiszték, — magánfoglalkozásukban műértő polgárok és tanárok, akik ámulva

jelentették ki, hogy ilyen gyűjtemény nincs a világon.

Fölérkeztünk a hegyre. Az arra menők szerető tisztelettel üdvözölték ezt a műbarát tudóst, a dús-gazdag mecenást.

A kolostor környéke csodásan rendezett, kulturált, ahogy azt egy művész lélek elképzeli és módja van rá, meg is valósíthatni. A kastély öreg kapuja előtt állunk.

— Ez a zágrábi dómtemplom kapuzata. Lebontásakor megszereztem és idehelyeztem, eredeti faragott kapuszárnyaival, aranyozásaival és — amint beléptünk és a kapu bezárult — régi ötszáz esztendő lakatjával. A régi lakatosművészet remeke.

Az udvaron művészi elrendezésben szobrok, vázák, itt talált kőszarkofágok — de felírás nélkül. Megmagyarázta. Ezek heterák sirjai, akiknek tilos volt föliratot vésetniök a szarkofájukra, de arról is felismerhetők, hogy sok ékszert és csecsebecsét találtak ezekben. Az egyikben a házörző bernáthegyi lakik.

Megkerültük a kolostort. Hátul az udvarban van a kőfaragó műhely. Itt készülnek műköből azok a klasszikus szoborutánczatok, vázák, talapzatok, amelyek az Attila-park diszével fognak szolgálni. Ed-

dig negyven darab készült el. Ott láthatók az öt méter magas vázák, amelyek a szerpentin utat diszítik minden 10 méternyi útvonalon. A minta Schwarzenberg herceg parkjából való és Fischer von Erbach mester Canova, tanítványának alkotása.

Igy jutottunk a kolostor tulsó, most még befalazott kapujához, melyet csak az egész épület megkerülésével nézhettünk meg kívülről. A kapu mellett balról egy Flóra szobor eredetije áll, Lichtenstein herceg ajándéka — jobbról Hermes szobra, melynek felirata szerint: „Gemacht in Pesth von Pressburger Jos. Huber. (Macht Statuen und Decorationen am Wurmhof im Jahre 1827.) Ez a szobor valahol a Lipótvárosban állott és Schön Arnold tanár külön tanulmányt írt róla.

Ezt a kaput József császár után József kapunak nevezik és rajta az évszám 1787. A kapu szárnyait a bécsi Lichtenstein palotából szerezte Schmidt.

Az évszám a forduló pont e kolostor történetében. Ekkor kobozta el ezt a kastélyt a trinitáriusoktól József és adta katonai célokra. A

kolostort Zichy Zsuzsanna grófnő építtette a templommal együtt egy kápolna helyén, ahol a csodatevő Mária kép volt s oly nagy volt a szenvedők zarándoklása, hogy az istentiszteletet szabad ég alatt kellett megtartani.

A kolostort a trinitáriusoknak ajándékozta a polgári származású (született Berchenin) grófné és fia Zichy Miklós volt a letelepedett rend első perjele. Végrendeletében ő reá bizza a kolostort a grófné, hogy azt örök időkre tartsa fenn, gyarapítsa és szépítse.

Ez a végrendelet üveg alatt látható a 140 szobából álló muzeum egyik termében.

A katonák 1787-ben átvették a házat és elpusztítottak benne mindent, 120 szobor pusztult el és gyönyörű templomi freskók tűntek el a meszelő alatt, amiket most kapartat le gonddal a tulajdonos.

Az egész kolosszális épület pompás keretbe került, habár a külsejét nem bántották. Marad ódon kastély, amelynek 140 szobája foglalja magában azt a muzeumot, mely néhány év múlva Budapest büszksége és Budapest tulajdona lesz.

Most ássák ki a kastélyból vezető alagutat, mely valószínűleg a domboldalon épült tisztí lakások mellett vezetett a szabadba, ahol diszes kapuzat épült. A jámbor páterek itt jártak ki titokban a kolostorból, ahová nemsokára zarándokolni fog a művelt nyugat.